

ที่ มท ๐๒๐๔.๑/๖๑๕๒๓

กระทรวงมหาดไทย
ถนนอักษะงามค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๕ มีนาคม ๒๕๖๒

เรื่อง แนวทางการจัดทำความตกลงความร่วมมือระหว่างประเทศขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๒๐๔.๑/ว ๖๑๒๐ ลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๑

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๑ เกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในการสถาปนา
ความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้อง

๒. แนวทางการจัดทำบันทึกความตกลงความร่วมมือระหว่างประเทศขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตามหนังสือที่อ้างถึง กระทรวงมหาดไทยแจ้งมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๑
เกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในการสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้อง เพื่อให้จังหวัดสามารถนำแนวทางปฏิบัติฯ
ดังกล่าว ไปดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้องได้อย่างถูกต้อง มีความคล่องตัว
และเกิดประสิทธิภาพ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

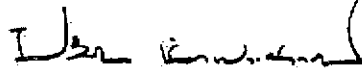
กระทรวงมหาดไทยขอเรียนว่า กระทรวงมหาดไทยได้รับแจ้งจากกระทรวงการต่างประเทศว่า
มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ลงนามสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้องกับหน่วยการปกครอง
ของต่างประเทศ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวถือว่าไม่สอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติในการสถาปนาความสัมพันธ์
เมืองพี่เมืองน้องตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๑ (รายละเอียดปรากฏตามเอกสาร
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑) ซึ่งระบุว่า การสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้องให้กระทำในระดับจังหวัดของไทยกับ
จังหวัดหรือหน่วยการปกครองของต่างประเทศที่มีฐานะเทียบเท่าจังหวัดของไทย เช่น มลรัฐ มณฑล นคร ฯลฯ
เพื่อให้การดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้องเป็นไปอย่างถูกต้องและ
สอดคล้องกับข้อกฎหมาย/ระเบียบ/หลักการและแนวทางปฏิบัติ กระทรวงมหาดไทยขอให้จังหวัดทุกจังหวัด
แจ้งเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งในจังหวัดทราบแนวทางปฏิบัติในการสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่
เมืองน้อง (มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๑) ซึ่งการสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้อง
ต้องดำเนินการในระดับจังหวัดเท่านั้น พร้อมทั้ง แจ้งเพิ่มเติมว่าหากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความประสงค์
ที่จะมีความร่วมมือกับหน่วยการปกครองของต่างประเทศ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการได้
ในกรอบความร่วมมืออื่น ๆ ที่ไม่ใช่กรอบความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้อง (Sister City) รวมทั้ง ชื่อเรียกอื่น ๆ
ที่มีความหมายเดียวกัน อาทิ เมืองคู่แฝด (Twin City) เมืองมิตรภาพ/เมืองคู่มิตร (Friendship City) เมืองหุ้นส่วน
(Partnership City) โดยสามารถพิจารณาจัดทำเป็นความตกลงที่ระบุสาขาความร่วมมือที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

/ประสงค์ ...

ประสงค์จะมีความร่วมมือกับหน่วยการปกครองของต่างประเทศที่เป็นคู่ความสัมพันธ์ตามแนวทางการจัดทำบันทึกความตกลงความร่วมมือระหว่างประเทศขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้กำหนด (รายละเอียดปรากฏตามเอกสารสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒) โดยอยู่ในกรอบของกฎหมาย บนพื้นฐานของผลประโยชน์ของประเทศ และความตกลงนั้นมิได้มีผลผูกพันรัฐบาลไทย

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายปวิณ ชำนิประศาสน์)
รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

สำนักงานปลัดกระทรวง
กองการต่างประเทศ
โทร. ๐ ๒๒๒๔ ๖๑๙๐
โทรสาร ๐ ๒๒๒๔ ๖๑๙๐

ความพิเศษ

ที่ มท ๐๒๐๔.๑/ว ๑๑๒๐

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอักษะญาติ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๑

เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้องตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๑

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ความที่ นร ๐๕๐๕/ว ๔๘๖๑

ลงวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ (มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๑)

๒. ขั้นตอนการสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้อง จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแจ้งว่า คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๑ เกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในการสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้อง โดยได้ยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีเดิม จำนวน ๗ มติ รวมทั้งได้จัดทำแนวทางปฏิบัติในการสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้องขึ้นใหม่ พร้อมทั้งเห็นชอบร่างบันทึกความเข้าใจและร่างหนังสือแสดงเจตจำนงเพื่อการสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้อง ฉบับมาตรฐาน (ฉบับภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) ที่ยกร่างโดยกระทรวงการต่างประเทศ (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑) โดยแนวทางปฏิบัติในการสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้องตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๑ สรุปลงสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑. การสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้องให้กระทำในระดับจังหวัดของไทยกับจังหวัด หรือหน่วยการปกครองของต่างประเทศที่มีฐานะเทียบเท่าจังหวัดของไทย เช่น มลรัฐ มณฑล นคร ฯลฯ โดยอยู่บนพื้นฐานของหลักการความสมศักดิ์ศรี เป็นประโยชน์ และยั่งยืน ซึ่งทั้งสองฝ่ายมีศักยภาพ ในการดำเนินความร่วมมือกันอย่างเป็นรูปธรรมในระยะยาว การสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้องกับ หน่วยงานการปกครองของต่างประเทศในระดับที่ต่ำกว่าจังหวัดของไทยนั้น อาจอนุโลมเป็นรายการณีโดยให้ กระทรวงมหาดไทยและกระทรวงการต่างประเทศเป็นผู้พิจารณาความเหมาะสมร่วมกันเป็นรายการณีไป ซึ่งการดำเนินการต้องอยู่ในกรอบของกฎหมาย กฎระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องและอยู่บนพื้นฐานของ ผลประโยชน์ของประเทศโดยความตกลงนั้นมีได้มีผลผูกพันรัฐบาลไทย

๒. จังหวัดของไทยสามารถมีปฏิสัมพันธ์ในขั้นต้นกับหน่วยการปกครองของต่างประเทศได้ แต่ต้องไม่ถึงขั้นประกาศเจตนารมณ์ที่จะสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้องอย่างเป็นทางการระหว่างกัน ในอนาคตโดยร่วมลงนามในเอกสารกับหน่วยการปกครองของต่างประเทศ เช่น หนังสือแสดงเจตจำนง (Letter of Intent)

๓. การแสดงเจตจำนงที่จะสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้องระหว่างกันในอนาคตและ การสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้อง กรณีดำเนินการโดยการลงนามในร่างหนังสือแสดงเจตจำนงและ ร่างบันทึกความเข้าใจฉบับมาตรฐาน (ฉบับภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) ที่ยกร่างโดยกระทรวงการต่างประเทศ ตามลำดับ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรับไปพิจารณาพร้อมกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวง การต่างประเทศและให้ความเห็นชอบ/อนุมัติไปได้ โดยถือว่าคณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบ/อนุมัติแล้ว และให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีทราบในภายหลัง ทั้งนี้ ในกรณีที่จังหวัดมีการแก้ไขเพิ่มเติมแตกต่างไปจาก ร่างหนังสือแสดงเจตจำนงหรือร่างบันทึกความเข้าใจฉบับมาตรฐานที่ยกร่างโดยกระทรวงการต่างประเทศ ให้กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานหลักร่วมกับกระทรวงการต่างประเทศพิจารณาประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาประเด็นเกี่ยวกับการจัดทำหนังสือสัญญาตามบทบัญญัติของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แล้วพิจารณา ดังนี้

/๓.๑ หากหน่วยงาน ...

๓.๑ หากหน่วยงานดังกล่าวมีความเห็นร่วมกันว่า เป็นการแก้ไขปรับปรุงถ้อยคำหรือสาระสำคัญที่ไม่ขัดกับหลักการของร่างหนังสือแสดงเจตจำนงหรือร่างบันทึกความเข้าใจฉบับมาตรฐานที่ยกร่างโดยกระทรวงการต่างประเทศและไม่เป็นการจัดทำหนังสือสัญญาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยก็ให้ดำเนินการต่อไปได้ โดยถือว่าคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ/อนุมัติแล้ว

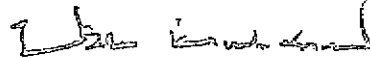
๓.๒ หากหน่วยงานดังกล่าวมีความเห็นร่วมกันว่า เป็นการแก้ไขที่ไม่สอดคล้องกับหลักการของร่างหนังสือแสดงเจตจำนงหรือร่างบันทึกความเข้าใจฉบับมาตรฐานที่ยกร่างโดยกระทรวงการต่างประเทศก็ให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเป็นกรณี ๆ ไป

๔. ผู้ลงนามของฝ่ายไทยต้องเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้ลงนามของฝ่ายต่างประเทศ คือผู้ว่าราชการจังหวัด หรือชื่อเรียกอย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่า

เพื่อให้จังหวัดสามารถนำแนวทางปฏิบัติในการสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้องไปดำเนินการได้อย่างถูกต้อง มีความคล่องตัว และเกิดประสิทธิภาพ กระทรวงมหาดไทยจึงได้ร่วมกับกระทรวงการต่างประเทศจัดทำผังขั้นตอนการสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้องตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๑ (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๒)

จึงเรียนมาเพื่อทราบและถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัดต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิวัฒน์ ชัยประศาสน์)

พลัดกระทรวงมหาดไทย ผู้ว่าราชการจังหวัด

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

สำนักงานปลัดกระทรวง

กองการต่างประเทศ

โทร/โทรสาร ๐ ๒๒๒๕ ๖๑๕๐

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๕๐๕/ว ๔๘๖

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๑

เรื่อง การปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในการสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้อง

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. มติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้อง จำนวน ๗ มติ
  ๒. แนวทางปฏิบัติในการสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้อง
  ๓. ร่างบันทึกความเข้าใจและร่างหนังสือแสดงเจตจำนงเพื่อการสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้องฉบับมาตรฐาน (ฉบับภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)

โดยที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้พิจารณาเห็นว่า คณะรัฐมนตรีได้มีมติเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในการสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้อง รวม ๗ มติ ทำให้ไม่สะดวกในการอ้างอิงและถือปฏิบัติ ประกอบกับมติคณะรัฐมนตรีบางฉบับมีความซ้ำซ้อนกัน บางฉบับเป็นแนวทางปฏิบัติที่ใช้มาเป็นเวลานานแล้ว ทำให้ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจึงได้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวให้มีความสมบูรณ์ชัดเจนอยู่ในฉบับเดียวกัน และยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีเดิมจำนวน ๗ มติ (รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑) รวมทั้งได้จัดทำแนวทางปฏิบัติในการสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้องขึ้นใหม่ เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วย ทั้งนี้ กระทรวงการต่างประเทศได้ยกร่างบันทึกความเข้าใจและร่างหนังสือแสดงเจตจำนงเพื่อการสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้องฉบับมาตรฐาน (ฉบับภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้ดำเนินการให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันด้วย ซึ่งจะทำให้ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐสามารถนำไปถือปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและมีความคล่องตัวต่อไป

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๑ ว่า

๑. ให้ยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในการสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้อง จำนวน ๗ มติ ดังนี้
  - ๑.๑ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๔๗ (เรื่อง การสถาปนาความสัมพันธ์เมืองคู่แฝดระหว่างจังหวัดนครพนมกับจังหวัดฮาดิงห์ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม) เฉพาะในส่วนข้อ ๒
  - ๑.๒ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๔๔ (เรื่อง การกำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้อง)
  - ๑.๓ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๔๔ (เรื่อง การเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีกรณีเป็นเรื่องเกี่ยวกับความตกลงเมืองพี่เมืองน้อง และความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของไทยกับต่างประเทศ)
  - ๑.๔ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๖ (เรื่อง การรวบรวมข้อมูลการทำความตกลงเมืองพี่เมืองน้อง)

/๑.๕ ...

๑.๕ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๘ [เรื่อง การสถาปนาความสัมพันธ์บ้านพี่เมืองน้อง (Sister City) ระหว่างแม่สอดและเมียวดีเพื่อผลักดันการค้าชายแดนไทย - เมียนมา ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด จังหวัดตาก] เฉพาะในส่วนข้อ ๒

๑.๖ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๐ [เรื่อง การสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้อง (ระหว่างจังหวัดอุบลราชธานีกับกรุงเทพมหานคร ราชอาณาจักรภูฏาน)] เฉพาะในส่วนข้อ ๒ และข้อ ๓

๑.๗ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๐ (เรื่อง การสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้อง)

๒. เห็นชอบแนวทางปฏิบัติในการสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้อง ตามที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอ (รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒)

๓. เห็นชอบร่างบันทึกความเข้าใจและร่างหนังสือแสดงเจตจำนงเพื่อการสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้องฉบับมาตรฐาน (ฉบับภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) ที่ยกร่างโดยกระทรวงการต่างประเทศ เพื่อใช้ดำเนินการต่อไป (รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓)

จึงเรียนยืนยันมาและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายธีระพงษ์ วงศ์ศิวัณาส)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองพัฒนายุทธศาสตร์และติดตามนโยบายพิเศษ

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๑๕๒๑ (สุภาวดี)

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๑๔๕๖

www.soc.go.th (สุภาวดี/อริศรา)

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ spt55@soc.go.th

มติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้อง จำนวน ๗ มติ

ลำดับที่	เรื่อง/วันที่คณะรัฐมนตรีมีมติ	สาระสำคัญ	หมายเหตุ
๑	<p>การสถาปนาความสัมพันธ์เมืองคู่แฝดระหว่างจังหวัดนครพนมกับจังหวัดฮาดิงห์ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม</p> <p>(หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๔/๑๑๙๕๗ ลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๗) ครม. มีมติ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๗</p>	<p>๑. เห็นชอบตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอเรื่อง การสถาปนาความสัมพันธ์เมืองคู่แฝดระหว่างจังหวัดนครพนมกับจังหวัดฮาดิงห์ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม และการลงนามบันทึกความเข้าใจว่าด้วยการสถาปนาเมืองคู่แฝดฯ โดยผู้ว่าราชการจังหวัดนครพนม เป็นผู้ลงนามฝ่ายไทย</p> <p>๒. เพื่อให้การสถาปนาความสัมพันธ์ในระดับจังหวัดของไทยกับจังหวัดของประเทศเพื่อนบ้านเป็นไปด้วยความคล่องตัว ให้ถือเป็นหลักการว่าเรื่องในทำนองนี้ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศรับไปพิจารณาร่วมกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย แล้วให้ความเห็นชอบ/อนุมัติไปได้โดยถือว่าคณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบแล้ว และให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีทราบในภายหลังตามแนวทางเดียวกับเรื่องการเปิด - ปิด และการเปลี่ยนแปลงเขตอาณาของสถานเอกอัครราชทูตและเขตกงสุลของสถานกงสุลอาชีพต่างประเทศ ประจำประเทศไทย ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๐ ต่อไป</p>	<p>ยกเลิกเฉพาะข้อ ๒</p>
๒	<p>การกำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้อง</p> <p>(หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๔/๕๖๗ ลงวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๕๙) ครม. มีมติ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๙</p>	<p>๑. เห็นชอบให้แก้ไขมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๗ เป็นดังนี้ “เพื่อให้การสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้องในระดับจังหวัดของไทยกับจังหวัดของประเทศเพื่อนบ้านรวมทั้งประเทศที่มีชายแดนต่อเนื่องกับประเทศเพื่อนบ้านเป็นไปด้วยความคล่องตัว ...”</p> <p>๒. ให้ดำเนินการต่อไปได้โดยกรณีจังหวัดดำเนินการใช้ร่างบันทึกความเข้าใจฉบับมาตรฐานที่ยกร่างโดยกระทรวงการต่างประเทศ หรือที่มีการแก้ไขเพียงเล็กน้อย [หากมีการแก้ไขมาก กระทรวงมหาดไทยจะเสนอคณะรัฐมนตรีเป็นกรณี ๆ ไป] เมื่อจังหวัดดำเนินการและลงนามตามร่างบันทึกฯ ฉบับมาตรฐานเรียบร้อยแล้ว กระทรวงมหาดไทยจะรวบรวมเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อโปรดทราบเป็นคราว ๆ ไป</p>	<p>ยกเลิกทั้งฉบับ</p>

ลำดับที่	เรื่อง/วันที่คณะรัฐมนตรีมีมติ	สาระสำคัญ	หมายเหตุ
๓	<p>การเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีกรณีเป็นเรื่องเกี่ยวกับความตกลงเมืองพี่เมืองน้องและความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของไทยกับต่างประเทศ</p> <p>(หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๔/ว ๑๓ ลงวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๔๙) ครม. มีมติ ๑๐ มกราคม ๒๕๔๙</p>	<p>๑. กรณีความตกลงเมืองพี่เมืองน้อง ซึ่งเป็นการจัดทำความสัมพันธ์ระดับจังหวัดของไทยกับจังหวัดของประเทศเพื่อนบ้าน หรือของประเทศที่มีเขตแดนต่อเนื่องกับประเทศเพื่อนบ้าน นั้น ให้กระทรวงมหาดไทยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๔๙ ตามข้อ ๒ โดยให้ดำเนินการไปได้ และให้กระทรวงมหาดไทยรวบรวมรายงานเสนอคณะรัฐมนตรีทราบทุก ๒ เดือน</p> <p>๒. กรณีความตกลงในรูปแบบใด ๆ ที่กรมหรือส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมจะจัดทำกับหน่วยงานของต่างประเทศ หรือกับองค์กรต่างประเทศ ซึ่งเป็นการจัดทำความสัมพันธ์ในระดับหน่วยงานกันเอง ให้หน่วยงานเจ้าของเรื่องส่งเรื่องให้กระทรวงการต่างประเทศพิจารณา ก่อน โดยกระทรวงการต่างประเทศอาจพิจารณาร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาความจำเป็นเหมาะสมของการจัดทำความตกลงนั้น ๆ แล้วแต่กรณี เมื่อได้รับความเห็นชอบแล้วให้ดำเนินการต่อไปได้ และให้กระทรวงการต่างประเทศรวบรวมผลการพิจารณาและรายงานให้คณะรัฐมนตรีทราบทุก ๒ เดือน ทั้งนี้ การดำเนินการในข้อนี้ให้ยกเว้นสำหรับกรณีการจัดทำความตกลงหรือความร่วมมือทางวิชาการตามปกติที่สถาบันอุดมศึกษาของรัฐได้ดำเนินการกับสถาบันการศึกษาต่างประเทศหรือองค์กรต่างประเทศไม่ต้องดำเนินการตามข้อนี้ แต่ให้ดำเนินการไปได้เอง</p>	ยกเลิกทั้งฉบับ
๔	<p>การรวบรวมข้อมูลการทำความตกลงเมืองพี่เมืองน้อง</p> <p>(หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕/ว(ล) ๒๑๐๒๘ ลงวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๕๖) ครม. มีมติ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๖</p>	<p>มอบหมายให้กระทรวงมหาดไทยประสานงานกับกระทรวงการต่างประเทศรวบรวมข้อมูลและผลการดำเนินงานในการทำความตกลงเมืองพี่เมืองน้องเพื่อประกอบการพิจารณาดำเนินการเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระดับจังหวัดของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน และรายงานให้คณะรัฐมนตรีทราบด้วย</p>	ยกเลิกทั้งฉบับ

ลำดับที่	เรื่อง/วันที่คณะรัฐมนตรีมีมติ	สาระสำคัญ	หมายเหตุ
๕	<p>การสถาปนาความสัมพันธ์บ้านพี่เมืองน้อง (Sister City) ระหว่างแม่สอดและเมียวดี เพื่อผลักดันการค้าชายแดนไทย - เมียนมา ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด จังหวัดตาก</p> <p>(หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ค่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/๒๑๕๙ ลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๘ ครม. มติ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๘</p>	<p>๑. รับทราบผลการเดินทางลงพื้นที่ของรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ เพื่อติดตามสถานการณ์การค้าชายแดนและเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เมื่อวันที่ ๑๙ - ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๗ และเห็นชอบในหลักการสถาปนาความสัมพันธ์บ้านพี่เมืองน้อง (Sister City) ระหว่างแม่สอดและเมียวดี โดยให้กระทรวงพาณิชย์เป็นหน่วยงานหลัก ดำเนินการผลักดันและขับเคลื่อนการค้าชายแดนระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตามนโยบายรัฐบาลโดยบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป และมอบหมายให้กระทรวงมหาดไทยมอบผู้ว่าราชการจังหวัดตากหารือร่วมกับผู้ว่าราชการจังหวัดเมียวดีเพื่อประกาศเจตนารมณ์ร่วมกันในการสถาปนาความสัมพันธ์ฯ รวมทั้งมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องบูรณาการการดำเนินการร่วมกันเพื่อให้มีการลงนามการสถาปนาดังกล่าว และให้กระทรวงพาณิชย์เร่งดำเนินการเรื่องนี้ให้เกิดผลเป็นรูปธรรมภายในปี ๒๕๕๘ เพื่อให้เป็นโครงการนำร่องในการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตามที่กระทรวงพาณิชย์เสนอ</p> <p>๒. เพื่อให้แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้องมีความชัดเจนและสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน จึงให้แก้ไขเพิ่มเติมมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๗ และวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๘ เป็น " ... ให้ถือเป็นหลักการว่าเรื่องในทำนองนี้ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศพิจารณาร่วมกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย โดยต้องมีความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (สศก.) ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเกี่ยวกับการทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ หาก สศก. เห็นว่า ไม่ขัดต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ในประเด็นดังกล่าวก็ให้ความเห็นชอบ/อนุมัติไปได้ โดยถือว่า คณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบแล้ว และให้นำเสนอ คณะรัฐมนตรีทราบ ในภายหลัง ..."</p>	<p>ยกเลิก เฉพาะข้อ ๒</p>

ลำดับที่	เรื่อง/วันที่คณะรัฐมนตรีมีมติ	สาระสำคัญ	หมายเหตุ
๖	<p>การสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้อง (ระหว่างจังหวัดอุบลราชธานีกับกรุงเทพมหานคร ราชอาณาจักรกัมพูชา)</p> <p>(หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕/๒๖๕๖๘ ลงวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๐) ครม. มีมติ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๐</p>	<p>๑. เห็นชอบการสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้องระหว่างจังหวัดอุบลราชธานีกับกรุงเทพมหานคร ราชอาณาจักรกัมพูชา และอนุมัติให้ผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานีเป็นผู้ลงนามในบันทึกความเข้าใจการสถาปนาดังกล่าว ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ</p> <p>๒. เห็นชอบในหลักการให้จังหวัดของไทยสามารถดำเนินการสถาปนาความสัมพันธ์ในระดับจังหวัดของไทยกับจังหวัด/เมือง/มณฑลของประเทศได้ โดยให้กระทรวงมหาดไทยดำเนินการให้เป็นไปตามแนวปฏิบัติในการดำเนินการสถาปนาความสัมพันธ์ฯ และสอดคล้องกับมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๗ วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๘ และวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๘</p> <p>๓. ในการสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้องกับประเทศต่าง ๆ ให้ มท. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาขยายขอบเขตความร่วมมือให้ครอบคลุมถึงการอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ รวมทั้งการกำหนดกลไกในการแก้ไขปัญหาาร่วมกันในระดับพื้นที่เมื่อเกิดปัญหาใด ๆ ระหว่างกันขึ้นด้วย</p>	<p>ยกเลิก เฉพาะข้อ ๒ และข้อ ๓</p>
๗	<p>การสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้อง (หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕/๒๗๘๔๒ ลงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๐ ครม. มีมติ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๐</p>	<p>ให้ มท. (ทุกจังหวัดที่ได้สถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้องแล้ว) พิจารณาดำเนินการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ภายใต้การสถาปนาความสัมพันธ์ดังกล่าวให้เกิดผลเป็นรูปธรรม และเป็นประโยชน์แก่ทั้งสองฝ่ายอย่างเหมาะสม และมีความต่อเนื่อง เช่น การจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว การจัดแสดงและซื้อ - ขายสินค้า การจัดประชุม/สัมมนา และแลกเปลี่ยนทางวิชาการ</p>	<p>ยกเลิกทั้งฉบับ</p>

แนวทางปฏิบัติในการสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้อง

เพื่อให้การดำเนินความสัมพันธ์กับต่างประเทศเป็นไปโดยมีประสิทธิภาพ ภาคส่วนต่าง ๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วม โดยเฉพาะในระดับท้องถิ่น และเกิดประโยชน์ที่ประชาชนโดยทั่วไปมองเห็นได้โดยง่าย อันจะเป็นฐานที่ช่วยจรรโลงความสัมพันธ์ระหว่างกันให้ยั่งยืนต่อไป รัฐบาลจึงมีนโยบายที่จะสนับสนุนการดำเนินความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้องระหว่างหน่วยการปกครองในระดับจังหวัดของไทยกับหน่วยการปกครองระดับเดียวกันหรือเทียบเคียงกันได้ของต่างประเทศ จึงกำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติในเรื่องดังกล่าวให้มีความชัดเจน สอดคล้องกับนโยบาย กฎระเบียบ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง และบังเกิดผลที่ยั่งยืนต่อไป ดังนี้

๑. การสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้องให้กระทำในระดับจังหวัดของไทยกับจังหวัดหรือหน่วยการปกครองของต่างประเทศที่มีฐานะเทียบเท่าจังหวัดของไทย เช่น มลรัฐ มณฑล นคร ฯลฯ โดยอยู่บนพื้นฐานของหลักการความสมัครดีศรี เป็นประโยชน์ และยั่งยืน ซึ่งทั้งสองฝ่ายมีศักยภาพในการดำเนินความร่วมมือกันอย่างเป็นรูปธรรมในระยะยาว การสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้องกับหน่วยการปกครองของต่างประเทศในระดับที่ต่ำกว่าจังหวัดของไทยนั้น อาจอนุโลมเป็นรายกรณีโดยให้กระทรวงมหาดไทยและกระทรวงการต่างประเทศเป็นผู้พิจารณาความเหมาะสมร่วมกันเป็นรายกรณีไป ซึ่งการดำเนินการต้องอยู่ในกรอบของกฎหมาย กฎระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องและอยู่บนพื้นฐานของผลประโยชน์ของประเทศ โดยความตกลงนั้นมิได้มีผลผูกพันรัฐบาลไทย

๒. การสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้องให้หมายถึงความสัมพันธ์ที่อาจใช้ชื่อเรียกอย่างอื่นด้วย เช่น การสถาปนาความร่วมมือ เมืองคู่มิตร เมืองมิตรภาพ เมืองคู่แฝด และเมืองฉันทมิตร

๓. การสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้องกรณีริเริ่มโดยจังหวัดของไทย ให้จังหวัดมีหนังสือเสนอเรื่องต่อกระทรวงมหาดไทยเพื่อพิจารณาความเหมาะสมในการสถาปนาความสัมพันธ์กับจังหวัดหรือหน่วยการปกครองของต่างประเทศ และให้กระทรวงมหาดไทยมีหนังสือถึงกระทรวงการต่างประเทศพร้อมข้อพิจารณาในเบื้องต้นเพื่อหารือความเหมาะสมด้วย และให้กระทรวงการต่างประเทศแจ้งผลการพิจารณาความเหมาะสมของการสถาปนาความสัมพันธ์ให้กระทรวงมหาดไทยทราบ และให้กระทรวงมหาดไทยมีหนังสือแจ้งจังหวัดรับทราบผลการพิจารณาด้วย

๔. การสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้องกรณีริเริ่มโดยหน่วยการปกครองของต่างประเทศ หรือมีการทาบทามผ่านสถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุลใหญ่ให้สถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุลใหญ่รายงานกระทรวงการต่างประเทศตามที่ได้รับเรื่องการทาบทามเพื่อการสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของจังหวัดหรือหน่วยการปกครองของต่างประเทศ แล้วให้กระทรวงการต่างประเทศพิจารณาความเหมาะสมของจังหวัดหรือหน่วยการปกครองของต่างประเทศที่จะมีการสถาปนาความสัมพันธ์ฯ และแจ้งผลการพิจารณาให้กระทรวงมหาดไทยทราบด้วย และให้กระทรวงมหาดไทยแจ้งจังหวัดที่ได้รับการทาบทาม

พิจารณาความประสงค์ในการสถาปนาความสัมพันธ์ฯ กรณีการทาบถามที่ไม่ระบุจังหวัด ให้กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแจ้งการทาบถามไปยังจังหวัดที่มีความเหมาะสมในการสถาปนาความสัมพันธ์ฯ และหากจังหวัดที่ได้รับการทาบถามเห็นว่า มีความเหมาะสมก็ให้จังหวัดนั้นมีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาพร้อมแผนปฏิบัติการและแผนงบประมาณมายังกระทรวงมหาดไทย แล้วให้กระทรวงมหาดไทยมีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาของจังหวัดไปยังกระทรวงการต่างประเทศด้วย

๕. ให้จังหวัดของไทยและจังหวัดหรือหน่วยงานปกครองของต่างประเทศร่วมกันร่างบันทึกความเข้าใจ (Memorandum of Understanding) ในการสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้อง จนได้ร่างที่ทั้งสองฝ่ายเห็นพ้อง ทั้งนี้ ก่อนการสถาปนาความสัมพันธ์ฯ อาจพิจารณาจัดทำเป็นหนังสือแสดงเจตจำนง (Letter of Intent) ที่จะสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้องอย่างเป็นทางการระหว่างกันในอนาคต

๖. จังหวัดของไทยสามารถมีปฏิสัมพันธ์ในขั้นต้นกับหน่วยงานปกครองของต่างประเทศได้ แต่ต้องไม่ถึงขั้นประกาศเจตนารมณ์ที่จะสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้องอย่างเป็นทางการระหว่างกันในอนาคตโดยร่วมลงนามในเอกสารกับหน่วยงานปกครองของต่างประเทศ เช่น หนังสือแสดงเจตจำนง (Letter of Intent)

๗. ในการสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้องให้จังหวัดจัดทำแผนปฏิบัติการและแผนงบประมาณ บุคลากรที่จะดำเนินการร่วมกับหน่วยงานปกครองของต่างประเทศ เพื่อประกอบการพิจารณาของกระทรวงมหาดไทย กระทรวงการต่างประเทศ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๘. การแสดงเจตจำนงที่จะสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้องระหว่างกันในอนาคต และการสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้อง กรณีดำเนินการโดยการลงนามในร่างหนังสือแสดงเจตจำนงและร่างบันทึกความเข้าใจแบบมาตรฐาน (ฉบับภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) ที่ยกร่างโดยกระทรวงการต่างประเทศตามลำดับ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรับไปพิจารณาร่วมกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศและให้ความเห็นชอบ/อนุมัติไปได้ โดยถือว่าคณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบ/อนุมัติแล้ว และให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีทราบในภายหลัง ทั้งนี้ ในกรณีที่จังหวัดมีการแก้ไขเพิ่มเติมแตกต่างไปจากร่างหนังสือแสดงเจตจำนงหรือร่างบันทึกความเข้าใจแบบมาตรฐานที่ยกร่างโดยกระทรวงการต่างประเทศให้กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานหลักร่วมกับกระทรวงการต่างประเทศพิจารณาประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาประเด็นเกี่ยวกับการจัดทำหนังสือสัญญาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แล้วพิจารณา ดังนี้

๘.๑ หากหน่วยงานดังกล่าวมีความเห็นร่วมกันว่า เป็นการแก้ไขปรับปรุงถ้อยคำหรือสาระสำคัญที่ไม่ขัดกับหลักการของร่างหนังสือแสดงเจตจำนงหรือร่างบันทึกความเข้าใจแบบมาตรฐานที่ยกร่างโดยกระทรวงการต่างประเทศและไม่เป็นการจัดทำหนังสือสัญญาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยก็ให้ดำเนินการต่อไปได้ โดยถือว่าคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ/อนุมัติแล้ว

๘.๒ หากหน่วยงานดังกล่าวมีความเห็นร่วมกันว่า เป็นการแก้ไขที่ไม่สอดคล้องกับหลักการของร่างหนังสือแสดงเจตจำนงหรือร่างบันทึกความเข้าใจฉบับมาตรฐานที่ยกวางโดยกระทรวงการต่างประเทศก็นำเสนอคณะรัฐมนตรีเป็นกรณี ๆ ไป

๙. เมื่อกระทรวงมหาดไทยได้รับความเห็นชอบต่อร่างหนังสือแสดงเจตจำนงหรือร่างบันทึกความเข้าใจจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศแล้วให้กระทรวงมหาดไทยแจ้งจังหวัดของไทยทราบ หลังจากนั้นให้จังหวัดของไทยและจังหวัดหรือหน่วยการปกครองของต่างประเทศกำหนดวันและสถานที่ที่จะร่วมลงนามในร่างหนังสือแสดงเจตจำนงหรือร่างบันทึกความเข้าใจ ทั้งนี้ ผู้ลงนามของฝ่ายไทยต้องเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้ลงนามของฝ่ายต่างประเทศ คือ ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือชื่อเรียกอย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่า

๑๐. เมื่อได้มีการลงนามในร่างหนังสือแสดงเจตจำนงหรือร่างบันทึกความเข้าใจแล้วให้จังหวัดรายงานผลการดำเนินงานพร้อมส่งสำเนาหนังสือแสดงเจตจำนงหรือบันทึกความเข้าใจจำนวน ๑ ชุดให้กระทรวงมหาดไทยทราบและให้กระทรวงมหาดไทยแจ้งผลการดำเนินงานพร้อมส่งสำเนาหนังสือแสดงเจตจำนงหรือบันทึกความเข้าใจ จำนวน ๑ ชุด ให้กระทรวงการต่างประเทศทราบ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการประสานงานและการดำเนินความสัมพันธ์ทวิภาคีกับประเทศที่เกี่ยวข้องต่อไป

๑๑. ในการสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้องให้กระทรวงมหาดไทยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาขยายขอบเขตความร่วมมือให้ครอบคลุมถึงการอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ และกำหนดกลไกในการแก้ไขปัญหาาร่วมกันในระดับพื้นที่เมื่อเกิดปัญหาระหว่างกัน โดยต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับความตกลงระหว่างประเทศที่มีอยู่ด้วย

๑๒. การสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้อง ในร่างหนังสือแสดงเจตจำนงหรือร่างบันทึกความเข้าใจต้องไม่ใช่ถ้อยคำที่ก่อให้เกิดความผูกพันตามกฎหมายระหว่างประเทศ

๑๓. การขับเคลื่อนและการติดตามผล ให้จังหวัดที่ได้มีการลงนามบันทึกความเข้าใจฯ แล้วพิจารณาดำเนินการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ภายใต้การสถาปนาความสัมพันธ์ฯ ให้เกิดผลเป็นรูปธรรมเป็นประโยชน์แก่ทั้งสองฝ่ายอย่างเหมาะสมและมีความต่อเนื่อง รวมทั้งรายงานผลความคืบหน้าต่อกระทรวงมหาดไทยเป็นระยะ ๆ และให้กระทรวงมหาดไทยประสานกับกระทรวงการต่างประเทศเพื่อรวบรวมข้อมูลและผลการดำเนินงานในการสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้องแล้วรายงานให้คณะรัฐมนตรีทราบ ทุก ๑ ปี โดยกำหนดให้ชัดเจนด้วยว่า เกิดผลผลิตและผลลัพธ์อย่างไร โดยมีตัวชี้วัดผลการดำเนินการที่ชัดเจนเพื่อให้การสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้องเกิดประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรมได้อย่างแท้จริง และให้มีการประเมินผลครอบคลุมถึงเมืองพี่เมืองน้องที่ได้สถาปนาไปแล้วในอดีตด้วย ทั้งนี้ หากส่วนราชการอื่น ๆ ประสงค์ที่จะเพิ่มความร่วมมือในมิติอื่น ๆ ให้พิจารณาโดยใช้กรอบกลไกเมืองพี่เมืองน้องที่มีอยู่ เพื่อความมีประสิทธิภาพและเป็นเอกภาพในการดำเนินนโยบายของไทยกับประเทศต่าง ๆ โดยให้ส่วนราชการดังกล่าวประสานงานกับกระทรวงมหาดไทยอย่างใกล้ชิด

(ว่าง)

บันทึกความเข้าใจ/ความตกลง/บันทึกความตกลง/ชื่อเรียกอย่างอื่น]

เพื่อการสถาปนาความสัมพันธ์ [เมืองคู่แฝด/พี่น้องเมือง/เมืองมิตรภาพ/เมืองคู่มิตร/เมืองหุ้นส่วน(หรือชื่ออื่นตามแต่ละตกลงกัน)]

ระหว่าง

(ชื่อจังหวัดของไทย)

กับ

.....(ชื่อจังหวัดของไทย).....กับ.....

ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า [ผู้เข้าร่วมทั้งสองฝ่าย/ทั้งสองฝ่าย]

เพื่อให้เป็นไปตามความปรารถนาว่าร่วมกันที่จะเสริมสร้างความเข้าใจและไมตรีจิตระหว่าง.....กับ..... และ

โดยคำนึงถึงความสัมพันธ์ไมตรีที่มีอยู่ระหว่าง[ทั้งสองประเทศ/ทั้งสองเมือง/คู่ภาคี/ผู้เข้าร่วมทั้งสองฝ่าย/ทั้งสองฝ่าย]

ได้บรรลุความเข้าใจร่วมกันดังต่อไปนี้

๑. ผู้เข้าร่วมทั้งสองฝ่าย/ทั้งสองฝ่ายจะร่วมมือซึ่งกันและกันเพื่อส่งเสริมความมั่นคงและการพัฒนา
ร่วมกันบนพื้นฐานของความเท่าเทียมและผลประโยชน์ร่วมกัน ภายใต้อำนาจหน้าที่ของตน และตาม
กฎหมาย กฎระเบียบที่มีผลใช้บังคับในแต่ละประเทศ
๒. ผู้เข้าร่วมทั้งสองฝ่าย/ทั้งสองฝ่ายจะร่วมมือซึ่งกันและกันในด้านต่าง ๆ ได้แก่ (โปรดระบุสาขาความร่วมมือที่สนใจ) ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและพันธกรณีระหว่างประเทศของ [ผู้เข้าร่วมทั้งสองฝ่าย/ทั้งสองฝ่าย]
๓. ผู้เข้าร่วมทั้งสองฝ่าย/ทั้งสองฝ่ายจะส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของตนติดต่อกันโดยตรงเพื่อ
ร่วมมือกันตาม บันทึกความเข้าใจ/ความตกลง/บันทึกความตกลง/ชื่อเรียกอย่างอื่นนี้ [ผู้เข้าร่วมทั้งสองฝ่าย/ทั้งสองฝ่าย]จะสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนการเยือนของเจ้าหน้าที่ของตนด้วย

๔. [ผู้เข้าร่วมทั้งสองฝ่าย/ทั้งสองฝ่าย]จะหาหรือซึ่งกันและกันเกี่ยวกับรูปแบบและแผนงานความร่วมมือในการอนุรักษ์ตาม[บันทึกความเข้าใจ/ความตกลง/บันทึกความตกลง/ชื่อเรียกอย่างอื่น]นี้ โดยจัดให้มีการประชุมเพื่อติดตามและประเมินผลการดำเนินงานร่วมกันเป็นประจำทุกปี หรือเมื่อมีความจำเป็น เพื่อให้แผนงานดังกล่าวมีความก้าวหน้า เกิดผลเป็นรูปธรรม และเป็นประโยชน์ต่อทั้งสองฝ่ายอย่างจริงจัง

๕. [บันทึกความเข้าใจ/ความตกลง/บันทึกความตกลง/ชื่อเรียกอย่างอื่น] จะมีผลในวันลงนาม และ....

ทางเลือกที่ 1 : ...จะมีผลกระทง [ผู้เข้าร่วมฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง/ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง] แจงเป็นลายลักษณ์อักษร (โปรดระบุเวลา)ล่วงหน้า ให้ [ผู้เข้าร่วมอีกฝ่าย/อีกฝ่าย]ทราบถึงเจตนาที่จะบอกเลิก [บันทึกความเข้าใจ/ความตกลง/บันทึกความตกลง/ชื่อเรียกอย่างอื่น] นี้

ทางเลือกที่ 2 : ...จะมีผลเป็นระยะเวลา... (โปรดระบุเวลา เช่น ๕ ปี) การต่ออายุ/การขยายอายุการดำเนินการตามฉบับนี้ [เมืองคู่แฝด/สี่เมือง/เมืองที่มีตรilateral/เมืองคู่มิตร/เมืองหุ้นส่วน/หรือชื่ออื่นตามผลจะตกลงกัน] จะขึ้นอยู่กับข้อตกลงกันระหว่าง [ผู้เข้าร่วมทั้งสองฝ่าย/ทั้งสองฝ่าย].....

ลงนามเป็นคู่ฉบับ ณ.....(สถานที่).....เมื่อ.....(วันที่).....เป็นภาษาไทย (ภาษาของผู้เข้าร่วมอีกฝ่าย/อีกฝ่าย) และภาษาอังกฤษ ในกรณีที่มีความแตกต่าง ให้ใช้ฉบับภาษาอังกฤษเป็นเกณฑ์

สำหรับ.....(จังหวัดของไทย).....
.....
.....(ชื่อ).....
.....(ตำแหน่ง).....

สำหรับ.....
.....
.....(ชื่อ).....
.....(ตำแหน่ง).....

(draft)

[Memorandum of Understanding/Agreement/Memorandum of Agreement/etc.]
on the Establishment of [Twin Cities/Sister Cities/Friendship Cities/Partnership Cities/etc.]

between

.....(name of Thai province).....

and

.....

.....and..... (hereinafter collectively referred to as
the ["Participants/two Sides"]);

Guided by mutual aspiration toward the strengthening of understanding and goodwill
between...(name of Thai province)...and.....; and

Taking into consideration the existing contacts between them;

[Have reached the common understandings as follows/ Have reached the following
understandings]:

1. The [Participants/two Sides] will, within their authorities and to the extent permitted
by the laws and regulations in force in their respective countries, cooperate with each other
to promote mutual prosperity and development on the basis of equality and mutual benefits.

2. The [Participants/two Sides] will cooperate with each other in various fields [or
~~specify the fields of interest~~] compatible with their respective Governments' policies,
domestic laws, and international obligations.

3. The [Participants/two Sides] will encourage their agencies concerned to maintain
direct contacts with each other for the cooperation under this [Memorandum of
Understanding/Agreement/Memorandum of Agreement/etc.]. The [Participants/two Sides]
will also encourage the exchange of visits between their officials.

4. The [Participants/two Sides] will consult each other regarding the modalities and
programmes of cooperation in implementing this [Memorandum of
Understanding/Agreement/Memorandum of Agreement/etc.] by convening the annual

meeting, or other meetings when necessary, to monitor and evaluate the achievement of joint projects as well as to ensure concrete results and mutual benefits.

5. This [Memorandum of Understanding/Agreement/Memorandum of Agreement/etc.] will come into effect on the date of its signature and...

Option 1: ...will remain in effect until [one of the Participants/one Side] give the other [Participant/Side] (specify the time period) prior written notice of its intention to terminate this [Memorandum of Understanding/Agreement/Memorandum of Agreement/etc.]

Option 2: ...will remain in effect for a (time e.g. five-year) period. The renewal/extension of the [Twin Cities/Sister Cities/Friendship Cities/Partnership Cities/etc.] relationship will depend on mutual decision by the [Participants/two Sides.]

Signed in duplicate at ..... (place) ..... on ..... (date) ..... in the Thai, (the other Party/Participant/Side's language) and English language. In case of divergence of interpretation, the English text will be used.

For... (Name of the Thai Province)...

.....

..... (Name) .....

..... (Position) .....

For.....

.....

..... (Name) .....

..... (Position) .....

(ร่าง)

หนังสือแสดงเจตจำนง

ที่จะสถาปนาความสัมพันธไมตรี (เมืองทุ่งเปด/เมืองหนอง/เมืองมิตรภาพ/เมืองคูมิตร์/เมืองหุ่นส่วน (หรือชื่ออื่นตามแต่จะตกลงกัน))

ระหว่าง

.....(จังหวัดของไทย).....

กับ

.....

บนพื้นฐานของหลักการผลประโยชน์ร่วมกันและความเท่าเทียมกัน เพื่อส่งเสริมและหล่อหลอมความสัมพันธไมตรีระหว่าง (จังหวัดของไทย) กับ..... [ทั้งสองเมือง/เมืองทั้งสอง/ทั้งสองฝ่าย] แสดงเจตจำนงร่วมกัน ดังนี้

๑. [ทั้งสองเมือง/เมืองทั้งสอง/ทั้งสองฝ่าย] จะเสริมสร้างและพัฒนาความร่วมมือเกี่ยวพันในด้าน (โปรดระบุสาขาความร่วมมือ)

๒. [ทั้งสองเมือง/เมืองทั้งสอง/ทั้งสองฝ่าย] จะหาโอกาสในการร่วมมือกันเกี่ยวกับในด้าน (โปรดระบุสาขาความร่วมมือ)

๓. [ทั้งสองเมือง/เมืองทั้งสอง/ทั้งสองฝ่าย] จะส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องติดต่อและหารือร่วมกันอย่างสม่ำเสมอเกี่ยวกับความร่วมมือภายใต้หนังสือแสดงเจตจำนงนี้ พร้อมทั้งส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนการเยือนระหว่างเจ้าหน้าที่ของตน

๔. [ทั้งสองเมือง/เมืองทั้งสอง/ทั้งสองฝ่าย] ประสงค์ที่จะ/จะ สถาปนาความสัมพันธไมตรีที่เมืองหนอง/เมืองมิตรภาพ/เมืองหุ่นส่วน/ชื่อเรียกอย่างอื่นใด อย่างเป็นทางการในอนาคต

ลงนามเป็นคู่ฉบับ ณ... (สถานที่).....เมื่อ..... (วันที่)..... เป็นภาษาไทย (ภาษาของอีกเมืองหนึ่ง) และภาษาอังกฤษ ในกรณีที่มีความแตกต่างในการตีความ ให้ใช้ฉบับภาษาอังกฤษเป็นเกณฑ์

หนังสือแสดงเจตจำนงนี้ไปประสงค์จะก่อให้เกิดสิทธิหรือพันธกรณีภายใต้บังคับของกฎหมายระหว่างประเทศ

สำหรับ (จังหวัดของไทย).....

.....

..... (ชื่อ).....

..... (ตำแหน่ง).....

สำหรับ.....

.....

..... (ชื่อ).....

..... (ตำแหน่ง).....

(draft)

Letter of Intent

to Establish [Twin Cities/Sister Cities/Friendship Cities/Partnership Cities/etc.]

between

(name of Thai province)

and

.....

Based on the principles of mutual benefit and equality and with a view to further enhancing and consolidating friendly relations between ... (name of Thai province) and..... (the two cities/both cities/ the two sides/both sides) have reached the following intentions:

1. [(The two cities/Both cities/The two sides/Both sides)] will strengthen and further improve the existing cooperation on/in (specify fields of cooperation).
2. [(The two cities/Both cities/The two sides/Both sides)] will seek the opportunities for mutual cooperation on/in (specify fields of cooperation)....
3. [(The two cities/Both cities/The two sides/Both sides)] will encourage their agencies concerned to maintain regular contacts and consultations with each other for the cooperation under this Letter of Intent, as well as to encourage exchange of visits between their officials.
4. [(The two cities/Both cities/The two sides/Both sides)] [aim to/will] formally establish a [Twin Cities/Sister Cities/Friendship Cities/Partnership Cities/etc.] relationship in the future.

Signed in duplicate at ... (Place) ... on ... (date) ... in the Thai, (other city's language), and English languages, all texts having equal validity. In case of divergence, the English text will be used.

This Letter of Intent does not intend to create rights or obligations under international law.

For (Thai province).....

.....

..... (Name).....

..... (Position).....

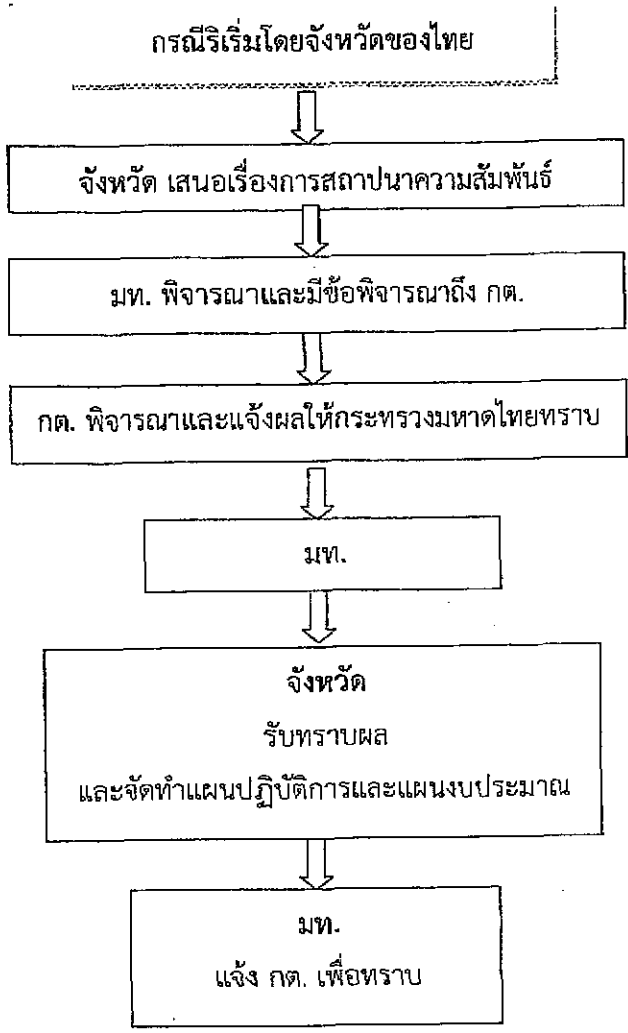
For.....

.....

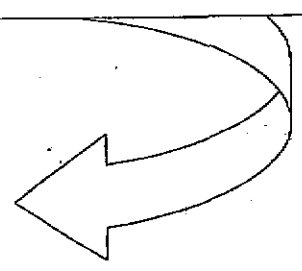
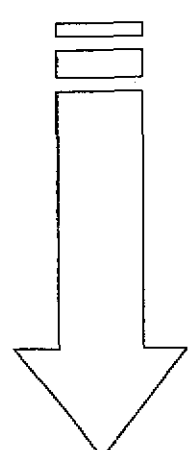
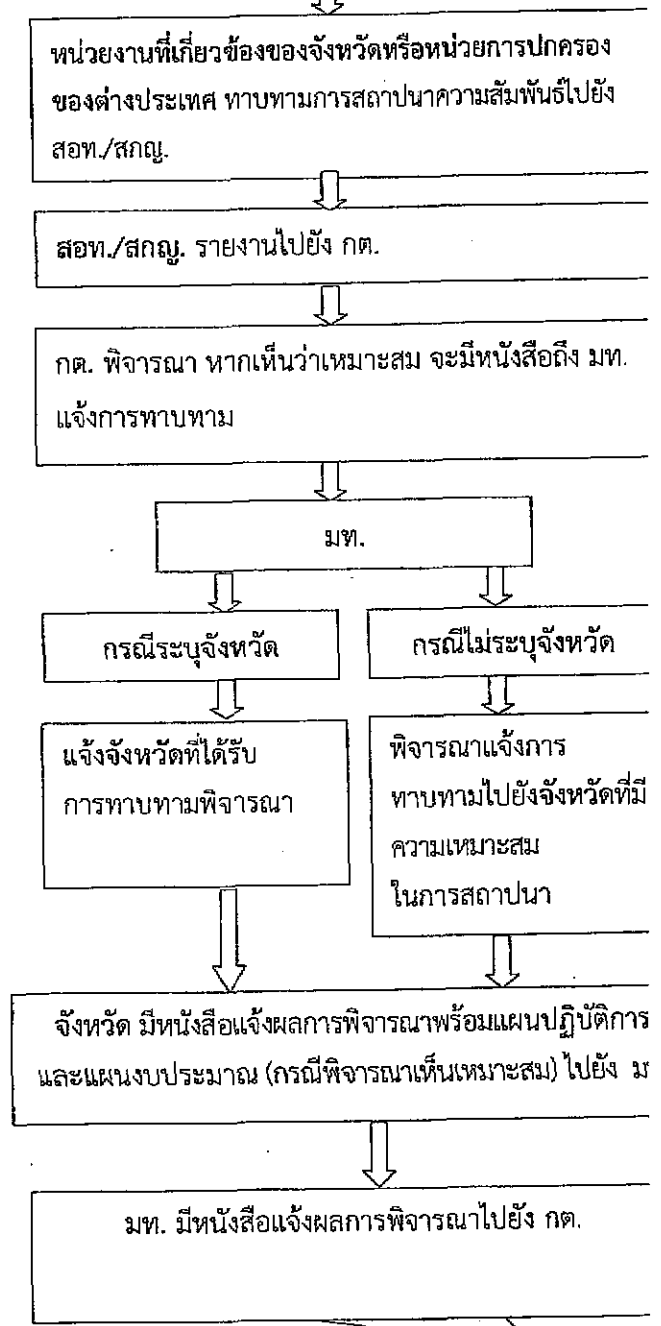
..... (Name).....

..... (Position).....

ขั้นตอนการสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้อง (Sister City) ในระดับจังหวัด

กรณีริเริ่มโดยจังหวัดหรือหน่วยการปกครองของต่างประเทศ
หรือมีการทบทวนผ่านสถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุลใหญ่

การจัดทำหนังสือแสดงเจตจำนง/บันทึกความเข้าใจ
การสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้อง

การจัดทำหนังสือแสดงเจตจำนง/บันทึกความเข้าใจ

การสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้อง

จังหวัดหรือหน่วยการปกครอง
ของต่างประเทศ

จังหวัดของไทย

ร่างหนังสือแสดงเจตจำนง(ในกรณีที่จังหวัดของต่างประเทศมีความประสงค์จัดทำ)/ร่างบันทึกความเข้าใจ

ร่างฉบับมาตรฐาน	แก้ไขเพิ่มเติมแตกต่างจากร่างฉบับมาตรฐาน
<ul style="list-style-type: none"> • รมว.กต. และ รมว.มท. ร่วมกันพิจารณา เห็นชอบ/อนุมัติ • ถือว่า ครม. เห็นชอบ/อนุมัติ และ เสนอ ครม. ทราบภายหลัง	<ul style="list-style-type: none"> • มท. กต. และ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา พิจารณาประเด็นที่เกี่ยวข้อง และประเด็น ตาม รธน. • การแก้ไขปรับปรุงถ้อยคำ/สาระสำคัญที่ไม่ขัด กับหลักการของร่างฉบับมาตรฐานและไม่เป็น การจัดทำหนังสือสัญญาตาม รธน. ให้ดำเนินการต่อไป โดยถือว่า ครม. เห็นชอบ/ อนุมัติ • การแก้ไขที่ไม่สอดคล้องกับหลักการของ ร่างฉบับมาตรฐาน เสนอ ครม. เป็นกรณี ๆ ไป

มท

จังหวัดของไทย

- รับทราบผล
- ประสานกับจังหวัดของต่างประเทศเพื่อกำหนดวันและสถานที่ลงนาม

ลงนามร่างหนังสือแสดงเจตจำนง/บันทึกความเข้าใจ

- โดยผวจ. ของไทย และผวจ. (หรือเทียบเท่า) ของต่างประเทศ

จังหวัดของไทย

รายงานผลการดำเนินงาน
ส่งสำเนาหนังสือแสดงเจตจำนง/
บันทึกความเข้าใจ ๑ ชุด

มท.

แจ้งผลการดำเนินงาน
ส่งสำเนาหนังสือแสดงเจตจำนง/
บันทึกความเข้าใจ ๑ ชุด

กต.

รับทราบ

รายงานผลการดำเนินงาน/สถาปนาความสัมพันธ์
ให้ ครม. ทราบ ทุก ๑ ปี (ทุกเดือน ธ.ค.)

แนวทางการจัดทำบันทึกความตกลงความร่วมมือระหว่างประเทศขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การจัดทำบันทึกความตกลงความร่วมมือระหว่างประเทศขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นกระบวนการที่มีความละเอียดและซับซ้อน โดยมีแนวทางฯ ในการปฏิบัติ ดังนี้

๑. เริ่มกระบวนการจัดทำบันทึกความตกลง ซึ่งแบ่งออกเป็น ๒ กรณี ได้แก่ ฝ่ายไทยเป็นฝ่ายถูกทาบทาม หรือฝ่ายไทยเป็นฝ่ายทาบทาม (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ)

๒. หน่วยงานเจ้าของเรื่องทั้งสองฝ่ายร่างบันทึกความตกลง เพื่อเป็นพื้นฐานในด้านการเจรจา และให้ทั้งสองฝ่ายได้รับประโยชน์ที่เท่าเทียมกัน บรรลุตามรายละเอียดตามความต้องการของแต่ละฝ่าย (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ)

๓. ทั้งสองฝ่ายเจรจา เมื่อได้มีการแลกเปลี่ยนร่างบันทึกความตกลงระหว่างคู่เจรจาแล้วขั้นตอนไปคือการกำหนดให้มีการเจรจา โดยปกติเมื่อมีการเจรจาในแต่ละรอบเสร็จสิ้น จะจัดทำบันทึกการเจรจา (Agreed Minutes) ระบุผลสำเร็จหรือความคืบหน้าในการเจรจา ลงนามโดยหัวหน้าคณะผู้แทนของทั้งสองฝ่าย โดยแนบร่างบันทึกความเข้าใจที่เป็นผลจากการเจรจาไว้ด้วย (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ)

๔. จัดทำร่างโต้ตอบเพื่อปรับปรุงบันทึกความตกลงให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และเป็นประโยชน์กับหน่วยงาน (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ)

๕. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแจ้งให้จังหวัดทราบและดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป โดยจังหวัดมีหนังสือถึงกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เพื่อเสนอร่างบันทึกความตกลงให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบและพิจารณา ตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๐.๘/ว ๙๓๙ ลงวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๕๗ แจ้งผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด เกี่ยวกับแนวทางการจัดทำความตกลงระหว่างประเทศในระดับ จังหวัดต่อจังหวัด หรือท้องถิ่นต่อท้องถิ่นของแต่ละประเทศให้นำทุกเรื่องเสนอต่อ กระทรวงมหาดไทย เนื่องจากการจัดทำความตกลงระหว่างประเทศของจังหวัดหรือท้องถิ่นนั้น อาจมีผลผูกพันต่อรัฐหรือรัฐบาลของทั้งสองฝ่าย ซึ่งเป็นปัญหาทางกฎหมายระหว่างประเทศ เพื่อมิให้เกิดปัญหาหรือผลกระทบใดๆ ภายหลังจากให้นำทุกเรื่องเสนอต่อกระทรวงมหาดไทย และหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๒๐๔.๑/ว ๒๐๕๕ ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๙ (๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๗) แจ้งให้หัวหน้าส่วนราชการระดับกรมและรัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงมหาดไทยให้นำเรื่องการจัดทำความตกลงระหว่างประเทศของจังหวัดหรือท้องถิ่นเสนอต่อกระทรวงมหาดไทย เพื่อจักได้นำเสนอต่อ คณะรัฐมนตรีเพื่อทราบหรือเพื่อพิจารณาตามความเหมาะสม (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นดำเนินการ)

๖. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นตรวจสอบ และให้ความคิดเห็นต่อร่างบันทึกความตกลง เพื่อเสนอกระทรวงมหาดไทยว่าการจัดทำบันทึกความตกลงดังกล่าวมีความเหมาะสมสอดคล้องกับนโยบายและสามารถปฏิบัติได้ภายใต้อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งได้จัดสรรงบประมาณไว้เพื่อการนั้นแล้วหรือไม่ ตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๙๓.๒/ว ๓๗๙๕ ลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๙ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นดำเนินการ)

๗. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีหนังสือถึงกระทรวงมหาดไทยเพื่อพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป ตามหนังสือสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๒๐๔.๑/ว ๒๐๕๕ ลงวันที่ ๒๐๕๕ "...กรณีการจัดทำความตกลงระหว่างประเทศในระดับจังหวัดต่อจังหวัด หรือระดับท้องถิ่นต่อท้องถิ่นของแต่ละประเทศ...ให้นำเรื่องในลักษณะดังกล่าวข้างต้นทุกเรื่องเสนอต่อกระทรวงมหาดไทย เพื่อจักได้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบหรือเพื่อพิจารณาตามความเหมาะสมก่อนจัดทำความตกลงด้วย" (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นดำเนินการ)

/ส. กรณี...